

MAGYAR VIDÉK.

SZÉPIRODALMI, ISMERETTERJESZTŐ

ÉS

TÁRSADALMI KÖZLÖNY.

Megjelenik: Szerdán és szombaton.

Hirdetések

négyzet centiméternyi tér szerint számítatnak. — Egyszeri bojtatás ára minden négyzet centiméterért 1 krajczár. — Bélyeg külön 30 krajczár. — Előfizetők kedvezményben részesülnek.

Nyílt tér petisorsonként 10 krajczár számítatik.

Előfizetési feltételek:

Egy évre 6 ft.
Félévre 3 ft.
Negyedévre 1 ft. 50 kr.
Egy szám ára 6 kr.

A lap kiadóhivatala **Nobel Armin** könyvkereskedésben van, hová az előzetesek küldendők, minden egyéb küldemény a szerkesztő nevére (polgáriskola épület) címezendő.

Iskolai vagy iskolás gyermeki betegségek?

Az emberiség utja a valódi szabadságra s értelmességre, a legtisztább erkölcsiiségre az iskolán vezet át. Ezen ut azonban még igen elhanyagolható, ha a nép erőlyesebben nem száll sakra iskolájáért tanítójáért; ha több eredménnyel nem küzd az iskola függetlenségéért és a tanítók természetudományi kiképzéséért. A mit legtöbb iskoláink az emberből mind testi, mind lelki és erkölcsi tekintetben „formálnak”, az épen nem örvendetes és csak azzal menthető ki, hogy a házi nevelés számos s nehezen leküzdhető akadályt gördít a gyermekek iskolai nevelése elé. Mert mit tesz a házi nevelés a gyermek jövőjéért? Tekintünk végig a gyermek első házi nevelésén! Azon pillanatban, midőn a gyermek az iskola látogatására megérte, látszik, a mama mérgesen ily szavakra fakad: „Ezzel a fajakóval már nem lehet boldogulni!” „Velod igazán nem lehet már bírni! No megállj! majd megtanítanak az iskolában! (t. i. illemre).” Ha aztán „a fajakót” az iskolában bortal kell mőresre tanítani, végül még panaszkodnak is a kedves szülők a tanító szigora fölött. Hogy pedig a gyermek ne másképp, hanem elkényeztetve jusson be az iskolába, arról már az első években gondoskodik az anyai nevelés. A kisdéd alig pillantja meg a napvilágot, midőn már ringatás s ölelhordozás által, a mit, valamint minden neki tetszőt, később kiáltás által tud készülődni magának. — belőltatik a dacz, önfejűség és uralomvágy, ugy, hogy rövid idő

mulva nemcsak a szülők, de a rokonság is átengedékenységük által rabjaivá váltak a kis polgárnak. A szófogatatlan gyermek minden illetlenkedése menteséget talál ezen szavakban: „Hiszen még nincs esze szegénynek, majd másképp lesz, ha megjő az esze!”

Mintha az ész bizonyos időben egyszerre csak belerepülne az emberbe, és mintha azt nem kellene az élet első napjától fogva fejleszteni és képezni! Sőt sok büntetés-reméltő bűnnek (hazudozásnak, lopásnak) első csirait még felette kedveseknek is találják némely szülők, mert hiszen: „oly eszes a kis humentka!” Ha aztán „a kis humentka” később tolvajlásért büntetve lesz, akkor az ostoba szülők jajgatnak és szidják a sorsot, mely őket „elfajult” gyermekekkel látogatta meg. Pedig az erkölcsi romlottság, mely később szülőt és gyermeket szerencsétlenné tesz, többnyire a szülők, különösen anyák által, a gyermek legzsegebb korában elkövetett nevelési hibákból származik.

A mint így az óriási terjedelmet vett jellemtelenségnek okául a szülőkől nyert hamis erkölcsi nevelést tekinthetjük, ugy más részről is inkább a szülői ház, mint az iskola oka annak a nyomorúságos egészségi állapotnak, melyben mai nap a legtöbb ember szenved. Tény ugyan, hogy a gyermek iskolás korában bizonyos betegségeknek vannak alátelve, ugy, hogy eme bajokat helyesen nevezhetjük iskolás gyermekbetegségeknek; azonban alaptalanul illetik azokat sokan „iskolai betegségek” névvel, s helytelenül tolják az egyedüli és főhibát az is-

kolára, holott azok tulajdonképen a szülői házból veszik eredetüket. Az iskola főbűne e részben csak abban áll, hogy ilyes bajok elhárapódzása ellen nem lép fel elegendő erőlyel, sőt azokat helytelen bánásmód által még kedvez is. Szégyenletes jelenség korunkban az, hogy legtöbb tanfelfaink épen nem ismerik s nem tanulmányozzák az emberi test alkatát, beléletét s ápolását, mi miatt sem a magok, sem embertársaik és utódjaik testi jólétét óvni és gyarapítani nem képesek, de sőt ezen jólét iránt nem is érdeklődnek. Ezen főhaj mellőzése mellett még az is nagy előnyére válnak az emberiség erősülésének, ha a fennálló egyházi vagy világi iskolafelügyelet mellé még tudományosan képzett orvosi iskolavizsgálók is rendeltetnének.

Az iskolásgyermeki betegségek, ha nem is életveszélyesek, de mindamellett igen figyelemre méltók annyiban, a mennyiben azok a tanuló egész életére nagy s maradó befolyással lehetnek s annak fejlődésére gátlólag hathatnak. Ezen betegségek leginkább érintik az agyat és idegrendszerét, a látás szervét, a háterginczet és a vért minőségében s forgásában. Első helyen áll közöttük a rövidlátás és a háterginezferdülés. Amaz leginkább fuknál fordul elő s főként észszeretlen flöhelyek, hibás világítás és a látás szervének túlságos megerőltetéséből származik. Az utóbbi baj leginkább leányokon található fel és a helytelen testtartásban (észszeretlen flöhelyek miatt) gyökeredzik. Ugy látszik, hogy a tanulás, a könyvvel való foglalkozás inkább a fuk szemének, a női kézinunka pedig a lányok hát-

T á r o z a:

Hasztalanul...

— 1878. ápr. 21. —

Hasztalanul találgatom;
Soha ki nem találhatom;
Mást szeretsz-e, avagy engem
Ragyogó szép gyöngyöm szentem?!

Ne nézz reám oly epedve,
Oda van e tekintete,
Oda vagyon szegény szívem.
Mi lesz velem én istenem?!

S ne mosolyogj többé reám
Ó te pajzán tündér leány;
Meggzavard a fejemet,
Elveszed az ép eszemet.

Vagy mosolyogj s tekiints reám
Szívem bálványja, szép leány.
Mi szükségem józán észre,
Ha lángom nem veszed észre?!

(Abódszálók.)

Káplány Géza.

Kérdés.

Ismét dobog szívem, feléd kebelem;
Nem halt ki belőle a régi érzelem.
Dalt zengenek ismét elfáradt ujjaim
Rég pihenő lantom megtépett hurjain.
De nem dicsének ez, nem gerle bugása,
Lelkem keservének kínos vonaglása.
Vad gunyakcajt szörök a világ élébe —
Gunyakcajt az élet — de jászó a vége.

Mondják, hogy az ember az Isten gyermeke,
S hatalmas ezélokra lett volna teremve —
Kinek, ha megszakadt már a földi pálya,
Sfron túl a mennyben, nyílik szobb hazája.
Rögöszme az egész és dőre gondolat,
Porba oszlik minden a ridég hal alatt.
A lélek nem örök: legyőzi a halál;
Lekaszál ez mindent, a mi utjába áll.

Mondják, hogy az ember a föld ura volna...
Nem igaz! nincs nála gyávább, lomhább szolga,
Sas elő keselyű nem száll utat térve,
S S ő hatalmasnál eszuszva borul térdre.
Csókkal borítja az etető földkérget,
Megtagod kenyérrét Istent, Hazát, népet.
Figyeli az eb gazdája intését,
Csakhogy éltét nála tengethesse végig.

Mint óriás szélvész keresztül a légen,
Fut, rohan az ember keresztül a létén.
S mint szélvész haragja a nagy messzeségbe,
Ugy tűnik az ember a zord sír mélyébe.
És a hiányt soha sem vehetni észre,
A régi csak emlék — újabb lét helyébe —
Örökös enyészetet, végtelen tenyészetet —
Ez a kettő együtt... ez az örök élet.

Mondják, hogy szeretni tudnak az emberek,
Kopár sziklán virág verhet e gyökeret?
Szikla az emborszív, nincs benne érzelem,
Szeretet virága rajta meg nem terem.
Láttam már annyiszor kegyetlen, rossz atyát —
Ki elveszni hagyta utolsó magzatát.
Láttam örült anyát szétzilált hajával; —
Gyermekeit az ellen keblén döfte által.

De félre e képpel... arezom pírja éget,
Isten hasonmása így látnom meg téged.
Eljön e az idő midőn elismered?
Hogy nem gyáva féreg, de ember a neved!
Midőn embertársaid jogait megadnád,
És nem rabold el legyőző falatját.
Nyomornak és jajuak niktör leszen vége?
Eljősz e valaha rég várt örök béke?...

Kunhegyi Miksa.

gerinczének és mellkasának aritmárára. A vérszegénység, melylyel oly könnyen vagyunk, s mely az élet egész tartamára nagy egészséget hagyhat hátra, főként leányoknál észlelhető és rendszerint izomgyengeséget fordúl el, gyengéltatást s ideghajókat (fejféjást, szédülést, fulzugást, nehézkört, Vitis tanceza) von maga után. A vérszegénység részint a szerveknek, különösen az agynak, az érzékek szerveinek és az izomszerkezetnek túlmegerültetéséből (folytonos egyenes és esendes állás mellett); — részint a gyermekekkel túltömött faszobában uralgó megromlott levegő beheléseből ered. Agy- és idegbántalmak, mint fejféjás, szédülés, fulzugás, nehézkört, Vitis tanceza) az agynak hibás és túltölt működése által, különösen ha az agy kellő mennyiségű vérről és élelennyel nem bír. — Idézetnek elő. — Az ugynevezett congestiók vagy vértöndulások a fej, nyak, mell és altest szerveire, melyek fejféjást, szédülést, vastag nyakat és gölyvát, orrvérzést, légzési s emésztési nehézségeket vonnak maguk után, leginkább szenvedélyes fújnak, azaz a vének a szívbe való, helytelen állás s testtartás által megnövekedett visszeringéséből származnak. A nyakas, mellet és a hast összehúzó szűk öltönymentek a vérkeringésre s lehelésre akadályozólag hatnak, s átalok a fentemlítt betegségek még könnyebben állnak elő. A hurutoknak, különösen a légzési szerkezetben, az isk. gyermekek azért vannak oly gyakran alávetve, mivel az iskolában a légmértéklet folytonosan változik s a behelendő levegő sem a legtisztább.

Ezen nevezett s az iskola rovására irt betegségeken kívül még számos egyéb bajok is lépnek fel a gyermekek közt, melyek többségéből szinte a szülői házból származnak át a tanodába, vagy melyeket a gyermekek egymástól sajátítottak el; azonban ezekről nem szándékom szólnani.

Hogy meggyőződünk a felől, miszerint azon betegségek, melyeknek keletkezését a ferde vélemény alaptalanul s kímélet nélkül az iskolára szokta fogni, inkább a szülői háznak rovadók fel bírnak, csak végig kell tekintünk a gyermeki élet azon szakaszán, mely annak születésétől kezdve betérjed egészen az iskolai évekre. A zsenge gyermek a tej, ezen legtermészetesebb tápszer helyett, ideje korán egy túlságosan liszt- és cukortartalmu ételt kap, kását, mely sem a csontok és izmok, sem az agy és idegek erősítésére nem szolgálhat. Még porozogói nem esontultak meg s sovány laundák husa nem eléggé izmos még, midőn már kivesszik a kisdetet a polyából, hogy úlni tanuljon; vagy a tapasztalatlan dajka óra hosszát hordozza egyik karján; vagy alvattik különféle menési és állási kísérleteknek, vagy túlságos hosszú időre kényszerítik székeskéjében játék mellett megülni. Hogy a végzet- és

hátizmok illető kizoztatása mellett, midőn a gyermek majdnem mindig guggoló helyzetben van, megtarthassa egyes irányát, az lehetetlen. Ehhez járul, hogy a szülők mindent, az u. n. „csese vagy szóp” — azaz a jobb kézzel tételnek meg, s hogy a jobb karnak ezen túlnyomó használata által a melloszlop rendszerint kevésbé jobbra görbül. A melloszlopnak ezen eltérése jobbra, világot vet egyszersmind a helytelen testtartás által, (írásnál stb.) előidézett szokott jobb oldalú hátergerősbűfűletek gyakoriságára is, mely a baloldali ferdeletekhez ugy viszonylik, mint 100 a 2-höz.

Kora s növeése haladtával a gyermekekkel otthon nagyon is „nem gyermeki” módon bántanak s így egészségének (különösen és táplálásában) sokfelé képen ártanak. S helytelen tápszer által (hevítő italok; erős kávé vagy tea, ser, bor, nehezen emészthető s ingerlő ételek.) rendetlen étkezés, (torkoskodás;) álomhiány által: késői virrasztás, fennmaradás fűtszámban s nyilvános helyeken, túlkorai felkelés; megromlott levegő által (különösen hálószobákban); észszerűtlen s nagyon vékony ruha által (szűk mellények, derekak, alsó-nadrágok); elhanyagolt börtisztogatás által (meleg fürdők); beteges jelenségek figyelembe nem vétele által (nátha, köhögés, étvágyhiány, székletéleti eltérések), stb. S ha a gyermek rajzollással, írással, festéssel s több előlével foglalkozik, az a szülők igen keveset figyelnek arra, vajjon miként ül munkája mellett vagy milyen világosságnál (vakító vagy elégtelen fényvel) teszi azt. Későbbben a sok magánóra, apró nyomtatású könyvek gyakori olvasása, az apró s sürin rakott hangjegyek, a finom kézimunkák (gyöngyhímzés) stb. hatnak károsan a szemre s a hátgerinzege. Mitán ezen munkáknál az állás s a világosság a szülőkől ellen nem őriztik. Szóval, ha a gyermeket, ennek iskolába felvételkor, valamely orvosi iskolafelügyelővel megvizsgáltatnók, ugy kiténők, hogy azon betegségek, melyek a gyermekben a tanodalátogatás folyamában mindjohban kinyomódnak, kezdetleges állapotban már a gyermek felvétele alkalmával léteztek benne.

Es ezen testileg nyomorok gyermek hatodik évében átadatik az iskolának, hogy itt szellemi kiképzettség, és általában erkölcsi tekintetben is helyre fittessék nála az, a mit a szülői nevelés odahaza elrontott. Igón, de erre az iskola mostani állapotjában nem képes, mitán a szegény tanitók kénytelenek egy természetellenesen nagy számú gyermekekreget a legkülömbféle testi és szellemi minőségben ugyanazon időben sablonszerűen nevelni.

Bizonyára másképp és jobban lehetne mindez, ha mindazok, kiknek befolyásuk van az iskolára, helyesebb nézettel bírnának az iskola és tanító fontossága felől, és ha továbbá a községek s iskolák berendezésére és jó tanitókra többit áldoznának, mint ezt eddig tették, s ha

végre a gyermekek testi jólétét orvosi iskolafelügyelők általnaba állítanák.

Dr. Bock után Steiger Ferencz.

A légköri villamosság.

(Természettani előfuttatás.)

(3. folytatás.)

Ujabbban Lamont nézete kezd elterjedni, mint a mely hypothesis nyomán a legtöb létköri villamosság nemcsak a földön, hanem a levegőben is előfordulhat. Lamont nézete szerint földünk bizonyos mennyiségű tagadó villamossággal bír, melyet állandóan megtart. A körög, azaz a tiszta levegő nem bír villamossággal, sőt nem is képes azt vezetni. Ha földünk teljesen sima gömbfelületre képezne, akkor annak minden pontján egyenlően volna a villamosság elosztva, a villamos feszültség mindenütt egyenlő volna. De ez egyenlőség két körülmény zavarja meg, s ez: 1) a magaslatok, kiemelkedő részek, 2) a párák, melyek a levegőben folytonosan föllelhetők. Tudjuk azt, hogy a villamosság kiválóan szeret csusokba és élekbe húzódnai, s innen már kimagyarázható, mért gyúl az össze háztetőlön, fűcsesokon, templomtornyokon stb. Az ily helyeken a villamosság természetesen nagyon rendetlenül van elosztva, míg a csusok telék villamossággal, addig az, az alantabbi környezetből lökötelenen hiányzik, a ruákon ellenben, hol ily csusok nagyon gyakran vagy éppen nem fordulnak elő, az elosztás is sokkal egyenletesebb.

A második ok, mely az egyenetlen elosztást eredményezi, a légkörben lévő vizgőz, mely a földhöz viszonyítva 2 féle magatartás tanusait, vagy mint páráreget áll a földdel összeköttetésben, vagy pedig elvan szigetelve attól. Az első esetben a párák ugyanazon szerepet viszik mint az emelkedett tárgyak, a villamosság elhagyja a földfelületének azon részét, mely párákkal érintkezik, s azoknak legmagasabb rétegébe húzódnak. Az utolbi esetben pedig a föld villamossága a páratömegre, — mely mint minden test bír kötött villamossággal — megosztólag hat, s abban a körülményekhez képest majd töveges, majd pedig tagadó villamosságot ébreszt, mely a fentlebbő pára tömegben — felhában összegyűl.

Ez tehát a Lamont-féle hypothesis, melylyé a létköri villamosság keletkezését, s annak elosztását, kimagyarázni igyekszik, s csak a jövőtől függ, vajjon e téren való további kutatások támogatandjak-e e nézetet, vagy pedig egy új talán szélsőbb föllállításával ezt halomra döntik.

Főntebb említették, hogy a tiszta levegő nem képes a villamosságot sem vezetni, sem magában tartani, a létköri villamosság székhelyét tehát mindig a levegőben uszó párákat kell tekintünk. Ha ezen párák felemelkednek, s felhőköt képeznek, természetesen, hogy a magukban rejlő villamosságot is magukkal fogják ragadni, s elszigetelve lévén felhővé való tömörülésök alkalmával ezen villamosság feszültségét fogják növelni. — Jelentékeny a villamosság különösen az ugynevezett zivatarfelhőkönél.

Idégen földön.

Történelmi elbeszlés Pósa Károlytól.
(7. folytatás.)

VI.

Villámgyorsan terjedt el a rémhír egész Olaszországban, sőt annak határain túl. Károly maga volt az, ki Lajost őcsese gyászok kimúláról tudósította, s ez véres boszút esküdve a gyilkosoknak, indult a bűn megtörására. Zászlója alá, melyre szerencsétlen őcsese képét festeté, tömegesen tödült a nép; a városok önkényt megnyiták kapukat a boszú hadsereg előtt.

Haszatlan tiltakozott a pápa Lajos hadjárata ellen. — Ugyem szent — mondá ő — s ha feyverrel védem, az onnan van, mert Janka és zinkosai az isteni és emberi törvényeket lábbal taposták — s átlépé Nápoly határait.

Hogy Janka volt a bűnös, azt kideríték a vallatások, melyek körül Károly fejté ki a legnagyobb erlyt; a korona, melyre most már számított, csak Janka vesztével szállhatott neje fejére, őt kelle tehát megsemmisítenie.

Francesco, ki pár eléjett szóból elárulá a gyilkosságban való részvétét, kiválá, hogy őt a királynő nevében egy ismeretlen férfi bérelé föl, s önkészíté a tett végrehajtására. S vajjon kellett-e sokáig e férfi után kutatni? Senkit sem érdekelte-tett Endre halála jobban mint tarenti Lajost, s

mitán egyesok a tett előtti napon őt álruhában Aversaban vélték látni, senki sem kételkedett az ő és Janka bűnösségében.

Ezalatt Lajos folyton közeledett Nápoly felé. 1348. január 16-án Aversánál táborozott. Ugyanazon kolostorba szállott meg, melyben őcsese megöletett; lelke csak a gyászeset emlékével látszott foglalkozni, s a láng, mely szemében égett, csak boszúról szóllott.

Károly sietett, eddigi kutatásairól Lajosnak jelentést tenni, s a magyar király fűdözésére Nápolyból Aversaba jött, sejtelmé sem lévén a felől, hogy Lajos kezeibe kerültek azon levelek, melyeket Endre ügyének hátrátartásában, nagybátyjához intézett. Előtte csak az elnyerendő korona lebegett, melyhez az ut csak Jankán keresztül vezetett.

Lajos Károly szívété fojtá a gyűlöletet, melyet iránta táplált, s nyájás arczszal nyujtott neki kezét. Kívánságát fejezé ki, hogy a fejedelmi háznak Nápolyban időző tagjait minél előbb körében láthassa. S azok nem látták a kelezetét, melyet nekik Lajos állított.

... Másnap a tarentiek közül Róbert és Fülöp, a durvaszók közül, Károlyon kívül Lajos és Róbert Aversaba jöttek. A király szívélyesen, mosolylyal ajkán fogadá őket, mint kedves vendégeit.

A kolostor egyik termében kész estebéd várta

a vendégeket. Azok vígan asztalhoz ültek, csak Károly gyanítottrosszat, a királynak túlságos szívélyesége megijeszté őt.

— Most pedig uraim — mondá a király lakoma végeztével, hirtelen elkomorulva — tudjátok meg miért hivattunk hozzánk. Nem azért, hogy titlédetekkel keserítettűss nyugodt gránkat; hogy bizelők ajkaitokról folyó ömlengéseket hallgassuk; hanem, hogy tanu legyetek, mint bünteti Lajos király azt, ki őcsese halálát előmozdítván, álnekdoravál téntra igyekezett őt vezetni.

Meglepetlen kelték föl a vendégek, hallván a királynak hirtelen megváltozott beszédét; Károly elhalványult, tudta, hogy végőrája ütött; hogy Lajos bünrészessége felől értesült.

— Gaz herczeg — örgé Lajos, Károly elé lépetve, — add meg, hogy áruló voltodért megkell halnod. De valld be előbb tenmagad is ellennök elkövetett gonoszságidat. Mondd el, hogy nagybátyád, a perigródi bíbörök által mindent elkövetvél Avignonban, mi Endre testvérünk koronáztatását elhalaszthatá, s hogy ekképp elfogván a boldogtalan előd a hatalmat, gyalázatos halált hoztál rá. Tagadod, de ime kezemben vannak leveleid, ellened vallanak. ... Tudtad, hogy Róbert végrendelete szerint, unokája Mária nekünk volt hitvesül száruva, te azt gonoszul elraboltad előlünk. ... Semmi meütség, eljárásod köztudomásu.

De ezeknél egyes ugyanazon felhőben is különönműt villámosságokat észlelhetünk.

Crosse a zivatarfelhők villámosságának nemét vizsgálva, a következő eredményre jutott: Ha a zivatarfelhők a gyújtókészülékekhez az ő általa alkalmazott készülék, osztályzásunk első csoportjához tartozott) közeledik, a vezető sodronya függőzött hordozóegységek szétállnak, s majd tövleges, majd tagadó villámosságok jeleznek. Ha a felhő egyik széle a csúcs fölé ért a két konduktor között — melyeknek egyikét a csúcsból vezető — másikat pedig a földre vezető sodrony végével összekötöttük, szikra fog átgugorni. Rövid idő múlva, mely közben 9-10 szikra ugrott át perzenként, a szikrázás megszűnik, s egy kis szünet áll be, mely után azonban a szikrák újra a csúcs felé esnek, s a szikrázás megismétlődik. A villámosság neve más lesz, ha pl. előbb tagadó villámosságot észlelünk, akkor a hordozóegységek most tövlegeset fognak jelezni. Tehát két különönműt villámosságot tartalmazó felhőben van az a szivócses fölé. Minél közelebb jut a felhő közepe a csúcs, annál gyorsabbak és számosabban lesznek a szikrák, míg végre, ha a felhő közepe éppen a csúcs fölé áll, teljes szikráram keletkezik. A villámosságok váltakozása tovább is tart, de a szikrák hatása a felhő távzatától, oly arányban fogy, amly arányban előbb növekedett.

Látjuk tehát, hogy a zivatarfelhő nincs egész tejedelmében egyenlő villámossággal megítélve, hanem villámosságai övékből áll, melyek váltakozva ellenes villámossággal bírnak, melyeknek feszültsége a felhő közepén legnagyobb és fogy annak széle felé.

Vidéki levelezés.

Szécsisziget, 1880. aug. elején.

Kedves szerkesztő barátom!

Mentsük meg a haza becsületét!

Hogy-hogy? kérdéssel járulva a fűrdői levél ezen vezérelésű, sajátosság bevezetésén.

Felvilágosítást megjegyzem azonban, hogy iménti pathetikus fölköltésomban a haza zsurnalisztikái levezetésével a „Magyar Vidék”-et akarja jelenteni...

Tessék! Szerkesztői éles szemeid most még nagyobbra nyílnak bámulatában...

Hja! sokszor megfirténék az, hogy valamit tökéletesnek, kifogástalannak látunk, midőn (szóval nem vétek) közvetlenül az orrunk előtt van, s csak akkor vesszük észre a hibákat, mikor kellő távolságot eszközöljük figyelmes észlelésünkre.

Egy idő óta azt tapasztalom, hogy nagyon sok közönség ezik hovehet az állatokban, mert már különben is lakonikus rövidségi szerk. ázetelésnek is alig jut egy kis hely a lap végső eszéskiben, s azért nem is akarom fentebb felállított tételeim behozására alkalmas példák halmozásának felhasználását a szót szaporítani, hanem egyszerűen megemlítem a nagy bajt, melyet te, a hírlapírású járó kellemes és kellemetlen dolgokkal vizit el levén foglalt az utóbbiak közül, úgy látom vizitől párolgó

— Testvérünk halála után üldözöbe vették a gúlosokat, de nem, hogy bosszút állj Endrén, hanem, hogy utat nyithass magadnak a trónra, melyhez nincs jogod. Nápolyba hívtál bennünket, s hívségetet fölajánlottad, és mikor seregünk ide érkeztek, te voltál az első, ki Aquila városánál fegyvert ragadtál ellenünk... Hasztalan tagadod, fegyvert kezded látni ott... Azért hívtál bennünket ide, hogy Jankát és a tarentieket összehozzuk, s hogy mikor mi Magyarországra visszatérünk, de a mieink romjain építhess hatalmat. De tervei meghúsultak, és aláret le van rántva, kezében vagy!

Mint boszúló félisten állott Lajos Károly előtt, ki e nehéz vád halatára elveszté lélekjelenlétét. A vitéz, lovagias Károly megtörve borult Lajos lábai elé.

— Kegyelemz királyom — esdő fölmedkolva, — ne ontál rokon vért; ne foszd meg nímekt fértőtől, ártatlan gyermekemet atyjától.

Kegyelemzetek-e ti Endrén? hallgattatok-e az ártatlan kérésire? ... Rokon vérré hivatkozol? Nem tagadtad-e meg azt, midőn Endrét elvontad? ... Vessz el te is nyomorult, kiomló véred legyen a szerencsétlen lelkének engesztelő áldozata!

— Vigyék — mondá a szolgáltnak, kik intésére vártak; azok megragadták Károlyt, s a szom-

likrus zöngemének bódító özőnével is sújtotta szégyen fejedet a kerülhetlen sors!) perze nem vettél észre. Lapod ugyanis szörnyű vétkes mulasztást követ el akkor, midőn egyetlen egy fűrdői levéllel sem kedveskedik az olvasóknak.

Uram! alig van valamire való lap, mely ne közölne a bel- és külföldi fűrdőhelyekről érdekes leveleket, s csak a „Magyar Vidék” maradjon hátra?

Nem, és ismételve, sőt háromszor nem!

Igy kiálték fel, midőn személyes és lapod iránti őszinte barátságából azon méltánylandó nehézségi feladatot tűztem ki magam elé, hogy hát írok én saison-levél, mely — dicekésben nélkül megváltatom — a többi lapok hasonló közleményeit kél jeles tulajdonságok mulja fölé, és pedig pro primo: Azokat a Balatonfüredet, Sziáson, Rohitson, Mariobadot s Isten tudja, hol nem keltezett szellemes sorokat igen gyakran lo co, a szerkesztői irodában firkantja össze az élelem szornaliszt; holott én akár hitéles közönségi bizonyítványt nyújtok igazolhatom, hogy e sorokat igazán a legfőbb megnevezett fűrdő indíánvádlás stílusban épített étköz helyiségben írom.

Pro secundo: Nincs az a még oly gazdag belvagy külföldi lap, melynek itt levelezője volna, s így csak a „Magyar Vidék” van ama tulságosan szeremes helyzetben, hogy a mit sem, Pester Lilyod sem „Égyetértés”, „Hon” stb. de — hogy nagyról mondják — még a Times vagy a Daily telegraph sem tehet meg, azt igenis megtehesse, s helyszínen tartozkodik speciális tudósítójától írt eredeti levélben nyújthasson olvasóinak hí képet azon fűrdőhelyről, melyről, olvassák el bár csak az utolsó betűig Somogyi magyar, s Brockhaus, Mayer vagy Spamer német lexiconát, közelebbi adatokat bizony nem talál. (Hiszen még a turistáknak „vademekeuma,” Baedecker sem tud e helyről semmit!)

Az eddigiekből eléggé kitünethető fontosság tudatában fogok tehát a levélhez, melynek megírásában, míg egyrészt sietni késztem azon körülmenet, hogy az Ossia után vágyat keltő, kődös, borongós napok közeledtével innen-onnan a Baksay és Vas. újság megátkozta „evad” ez évi vége felé nyargal, addig másrészt kerülni a terjedelmes előadást s lehetőleg csak a leglényegesebb dolgok felsorolására szorítkozom, mert meuegy hallani vélem a telephon utján filembe dörgött „redactori ordre”-t, hogy hát: „Jankó!” csak kurtán, röviden!

Ugy is legyen!

Mindenekelőtt azon nevezetes körülményt kell megemlítenem, mely engem e szeremes választásra vezetett. Mert nem ám holmi kiténő orvos utasított ide, hanem egy 1799-ben, tehát közel 100 évvel ezelőtt megjelent latin munka adott ide utazásomra ösztönt, a mi eléggé bizonyít Szécsiszigetnek, mint fűrdőhelynek régisége s így jó hírneve mellett.

Minekutána ugyanis 10 álló hónapig veszőltem a tótok magyarosításával, s fíradtam azon, hogy a jövő neuzedekben elfojtam a közpénzek sikasztására irányult s mai napig nagyon divatos hajlandóságot, remélve vettem észre, hogy vidámságom-

széd terem felé huzották. Megnyílt annak ajtaja, s a visszamaradók elé ugyanazon kör tárult, melyet a harczeiték alkalmuával, Endre zászlóján láttak. A komor terem közepén vértapod volt fölállítva, s mellette a bakó állt, a bárdot tartva kezében.

— Kegyelem! — rimáncodék Károly.

— Istennél a kegyelem, földön legyen igazság. S az ajtó bezárult a távozók mögött. Még egy ideig hallák Károly majd esdeklés kérő, majd átközödo szavait.

Most egy esattanás hallatszott, azután csendes lön minden... Nem hangzottak már az istenkáromló szavak a szomszéd tereből, nem az átkok, melyeket az elítelt, végső perezeiben az egész világra szórt, elszállt annak lelke, hogy a Mindenhátó előtt számoljon gonosz tetteit.

Lajos az erkélyre lépett; haragja lecsillapult már, ábrándos tekintettel nézett a csillagos égbe.

— Szerencsétlen ösem — suttagó — kinek oly korán, oly gyorsanon kelle kiomolnod, meglesz boszulva; az egyik gonosz már elvélő méltó büntetését, s ha van még igazság az égben, ha a bün nem marad megtorlatlanul, a „másik” is elveszi jutalmát.

..... Másnap a négy fejedelmi herceget foglyul vitték Magyarországra.

A boszu műve még nem volt egészen befe-

nek, a mi pedig az egészség legfontosabb faktora, széniája nincs a legjobb rendben.

Szaladtam doktoromhoz, ki himezés-hámózás nélkül rögvest tudomra adta, hogy a sicicitas gutturalis (torokszárazság) előjelei mutatkoznak nálam, s kijelenté, hogy egy belsőleg mint külsőleg használható hideg kura biztos gyógyulásmat fogja eredményezni.

Kinondám hát én is a teremtés szavát: Legyen!

S lön...

Átnéztem az ajánlatosabb fűrdőhelyekről nyert tudósításokat. Am sajnálatlalt vettem észre, hogy az egyiknek a vidéke nem szép, a másik helyen a külső kura hideg ugyan, de a bensőleg használható gyógyszer mivolta nem kielégítő, a harmadik hely vendéglistájában egy kegyetlen hitelezőm neve jesszett meg s így tovább.

Bosszusam lemondtam a fűrdőbe menetelről.

Alig félóra múlva Gyarnathinak 1799-ben megjelent „Affinis etc.” című munkáját vettem kezembe, hogy abban egy bizonyos helyet megkeressek, s képzeld, mit találtam, ha jól emlékszem a 16 és 17 lap közt!?

Ugy-e, nem is sejtéd?

No hát megmondom. Egy Szécsiszigetről írt s valahogyan e könyvbe tévedt levelet, melyben a hely gyönyörű fekvéséről, fűrdő vize és ivó bora jeles tulajdonságai, a levegő jóságának stb. remek esetelelése után a vakelőzóra oda hínak, a meghívás el nem fogadása esetén előre is biztosítva az engesztelhetetlen, örök haragról. Többek közt ez a passus előfordul: „H. N. úr (olyan fűrdőkormányzóféle s kintűnök chemikus) tisztelt az oda való rokonait, s szeretettel kér ő is, hogy sziveskedjék hozzánk jönni, ha pedig nem jösz, hát azt mondatá, hogy utánaud megy, valahol csak megosip, s aztán ha szép szerivel nem, hát poetikus borossága üstöködnél fogva hoz ide téged szerető körünkbe.”

Ki állhatna ellen a vendégszeretet eme ösmagyaros, naiv nyilvánulásának?

Jöttem, s nem bántam meg.

Most már halljunk valamit a dolog velejáról.

A „gyógyomd” itt kétféle. Külső és belső.

A külső áll először a fűrdőből, mely a Göcsei Jánostól megénekelte Kerka folyamban történik, melynek vize főképen oxygen igen — hidrogen elemeket tartalmaz másodsor a szabályszerű mozgásból, mely részvénrtársaság által szakított megfíztoz felügyelete alatt építettett s igen jeles ugynevezett kugliplacezon gyakoroltatik. Ez utóbbival kapcsolatban s főkép este telé jó a belső gyógyomd, az u. n. feűsőbb savókura, vagy műszóval, száraztrúo segítségével eszközölt szőlőnyeldeklesi gyógyomd.

De minek folytassam tovább? Czelomat előtem; a „Magyar Vidéknek”-nek még is írtam fűrdőlevelet, mely perze abban az egy tulajdonságban megegyez egyéb fűrdőlevelekkel, hogy minden másról sok, csak magáról a fűrdőről van szép kevés monda. Am az ilyen közlemények szokásos mivoltán reformot eszközölni nem az én feladatom.

Isten veélne!

Borisza János.

jezve; Janka még bitorolta a trónt, melyet nevével beszenyezett. Nem Lajos volt arra hívatva, hogy őt megbüntesse; annak boszúlo kezét elkerülte, midőn Avignonba menekült. De nem a haragvó egéket.

... Huszonöt év múlva Martell Károly, ki magyar sereggel jött az olasz trón elfoglalására, börtönében fojtatá meg őt....

A sírnál, mely a gonosz nő tetemeit fűde, gyszruhában öltözött nő terdel, bak imát rebegve, És bocás meg az allenünk vétetteknek hangzik ajkairól.

A nő, ki ily imát mond a vétkes asszony sírnál, Mária, a megcsalt, eladott nővér.

* * *

Rég elhamvadtak már mind, s csak Klio órák meg neveiket, örökíték meg tetteiket. Az utókor gyermeke elmereng a mult eseményein, s ha a történet e szomorú, vérel festett lapjait olvassa, szívűbe fájdalommal érzelme lopódzik, mert érzi, hogy jobb sorsra volt méltó a szerencsétlen herceg, ki ily ifjan, s ártatlanul szenvedett diestelen halált, idegen földön.

(Vége.)

Losoncz, 1880. aug. 6-án.

„Itt vagyok ezen régi emlékek,“ a sors által már annyiszor süjtött városban. Nem akarok részletes bemutatásba bocsátkozni, mert ismeri e helyet minden magyar ember, ki hazánk történelmében lapozgatott. E kis mezőváros, melynek alig van több 4000 lakosánál csodálatosan nálad és szépül. Van szép kőemeletek csinosja, közkönyvtára, vannak állandó mulatóhelyei, mátkodik a városban egy jól rendezett operette színtársulat Jakab Lajos igazgatása alatt. Különösen jeles tagjai e társulatnak maga az igazgató, Tiszayné és Tiszay; különösen Tiszayné nyerte meg az itteni közönség rokonszenvét és szeretetét. A főváros legkedveltebb operettjeit láthatjuk előadva. Kapitány kisasszony, Kisasszony feleségem, Kornevill harangok, Böregér egymást követik a repertoírban. Mindezekben nagyszerűséggel párosított művészzellett énekel Tiszayné csak éppen „Marjolaine“ szerepe volt ezekben elhibázva, bár a közönség unjonként és tapsolt énekként és játékaért a művésznőnek. Különben ha szokva vagyunk Blahúchoz, ritkán engedjük át az elismerés koszorúját más művésznőnek. És éppen Tiszayné az, a ki megérdemli az elismerést és habérkot. A jó rendezőség és az ügyes előadások lehetővé teszik a jeles társulatnak a fontartást. A losonci közönség mértőre és megkívánja, hogy elérje szép és mulatót nyújtassék. A színházban kívül vannak szép és rendez mulató helyei. Van azon kívül a városnak egy érdekelte nagyban képviselő lapja a „Losoncz és Vidéke“ Kishalmy Ferenc jeles szerkesztése alatt. Szóval az idegent lebilincseli a város tisztasága, szépsége és haladása. Máskor többit. K. M.

Vidéki és helyi hírek.

Két apostol időzött vasárnap városunkban. Günther ispán ur vendégei voltak, s szerkesztőnkél is megfordultak. Az egyik Péterfy Sándor a budapesti sugáritani tanítóképző intézet tanára s országoserte elismert jeles pedagógus és tankönyvíró; a másik hű adatlusa, Littenberger Ágost bpesti ev. tanító. Mindketten az Eötvös-alap ügyében apostolkodnak. És mi az a Eötvös-alap? Az 1873-iki országos tanítóügyés alkalmával Péterfy Sándor vezette a naplót, miért neki 200 ft. szavazatot meg. Ezen kétszáz főtől ő oly alapítványra tette le, melyből majdan a tanítók gyermekei, árvai és özvegyei segítették meg, s maguk az elalgott és munkaképtelenné vált tanítók is iszapoltatának. Azóta az Eötvös-alap körülbelül 5000 ft-ot osztott ki, s ugyan annyi alapítveket bír. A pápai rept. tanítóképző intézet egyik növendéke — Antal Bálint — is kapott segélyt, de ha azt kérdezzük, hogy az Eötvös-alapnak van-e Pápan tudja vagy pártolja? azzal kell felelnünk, hogy nincs. Miért? Mert senki nem buzgólkodott érte. — Péterfy ur lapunk szerkesztőjét bízta meg Pápa és vidéke részére az alap képviseletével s szerkesztőnk rajta lesz, hogy e bizalomnak meg is feleljen. — A két vendég, kik városunk minden vezetőségét (a várkertet, várpincét, a várat, a Jókai- és Petőfi-emléktáblákat, a ref. főiskolai könyvtárt, a zsinagógát, az apácaközséget stb.) tekintették meg, inuen szőlőre utazott. Tárasságunkban volt Dr. Kalt, a bpesti múzeum természetrajzi osztályának őre.

A „polgári kör“ f. évi július hó 11-én tartott mulatsága meglehetősen nagy kiadásra daczára mégis csak jövedelmezett. A kiadás 108 ft 20 krt tett s mégis 31 ft 55 krt. tiszta haszon mutatkoz, mi azon körülmények tulajdonítandó, hogy a fellépőknek 21 ft-ot tettek ki, melyekért a kör választmányá e helyen is köszönetet mond.

A „Polgári kör“ választmányá f. hó 7-én tartott ülésén a rendezőségnek, mely a jul. 11-én tartott mulatság alkalmával magának nagy érdemeiket szerzett jegyzőkönyvleg köszönetet szavazott. A választmány egyszerűsind elhatározta, hogy aug. 20. vagy kedvezőtlen időjárás esetén aug. 22. szm. mulatságot rendez a jul. 11-iki programmal. Ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

Talált tárgyak. A városi rendőrkapitányságnál egy csinos arany gyűrű, továbbá egy török-dohány-pixis van letéve, mely tárgyak megtalálattván s ez dobszóval kihirdettetvén, senki sem jelentkezett. Talán tisztelt olvasóink közül akad valaki, a ki fenti tárgyak valamelyikét magának mondja; ez esetben nevezett kapitányságnál jelentkezék.

Rozsavölgyi és társa kiadásában Budapesten megjelent Vámosy Ilona urhölgynek ajánlva: „Ha beutolok a kis lábim zsebébe.“ — „Ilyen olyan kis legénye.“ — „Kétszer nyílik az akácia virága.“ — „Fesekém, fesekém.“ — „Fekete szem északjára.“ — „Nézek, nézek.“ — „Lekaszdíták már a rétet.“ — ez népdalok, alkalmazta éneklargra és zongorára Nagy Zoltán. Ara e kedves daloknak, melyeket ének nélkül is el lehet játszani, mivel a dallamhangok a zongoraszóval beufoglatatnak — 1 ft. — Megje-

lent továbbá ugyancsak fentiek kiadásában Herrich Sidonia urhölgynek ajánlva: „Ritka buza.“ ez magygyar népdal, zongorára ártira Altschur R. Ára 60 kr. **Ismét jó fogást** tett városunk rendezősége, de ez egyszer csak az objektum került hatalmába. E napokban ugyan Klein Salamon ur zalogházában egy uracs jelent meg s gyönyörű szép arany remonitoirát látnozostul együtt el akart zalogosítani. Ötven forintot kért. A zalogház tulajdonosnak ugyancsak tetszén az uracs, szolgáját az órával ennek beleszára s a rendezőség értesítést végezt elköldte. De hogy, hogy nem, azonban megtörtént, hogy a ganef megugrott s a drága órárt ott hagyta, bár a kért ötven forintból egy fittinyet sem kapott. — Egy női személy is bele van a dologba avatva, amennyiben ez az uracs a zalogház létekor lent az utcán fel-s alá járt s bizonyos két két forintot várt, melyvel amaz neki tartozott. De azért tagad, a mi azonban nem válik hasznára. Az uracsot, ki állítólag nyitrai származású, nyomozzák.

Laptársunk, a „Veszprém“ ezen cím alatt: „Mi történtik Pápan?“ a következő hírt közli: „A magyar izr. országos tanító-egylet „Értesítőjének 13-ik száma kildetveet be hozának aug. 1-éről, melyben „Zsarnokság“ cím alatt találtunk Schöln Bernáttól egy cikket, melyből kivesszük ezt: „Pápan három hét lefolyása alatt két zsidó tanítót temettek el, mindkétgye meg a férfikor legszebb és legvirulóbb korszakában állott.“ Pápan agyondolgozók magukat a tanítók, anyai a tanúrák száma; e mellett életlik merő harcz és nélkülözések közt foly le, oly silány az anyagi ellátás és ráadásul egy zsarnokkal süjtött éke sors személye, oly zsarnokkal ki életüket megkeseríti és a halál karjaiba hajtja őket. — E hős vitéz, kinek lelken anyai zsarnokság szárad: az orthodox hitközség pápa, bizonyos Breuer, ki átokteljes működésének főczélját a tanítók földözésében és lelaeasonyításában találja.“ — Ha e sorok, mint, fájdalom, el kell hinnünk, valót tartalmaznak, akkor nagyon, de nagyon furesdn állhatnak a dolgok a pápai izr. kitézőség-nél. Ott bármi uton, módon segítni kell a bajon! Mi is laptársunk véleményéhez esatlakozunk, hogy t. i. itt bármi uton, módon, segítni kell a bajon. És vajjon ki segítsen a bajon? Ki van arra hivatva, hogy a törvény szavának érvényt szeressen? Erre nézve egy másik laptársunk, a „Komárom“ egyik bírelve felelünk mely eképpen hangzik: **Szünidő karhatalommal.** Nsgs. Neuwassay János ur, kir. tanácsos és megyénk tanfelügyelője, elrendelte, amit lapunkban már évek óta süjtettünk, hogy az oktatásnak a nyári hónapokban a megye zsidónépiskoláiban is szünetelni kell, mint a többi állami és községi iskolában. Mintán azonban előre tudta, hogy ezen törvényes intézkedés, miként mai számunk első cikkéből is látnánk, ellenkezése fog találni, a járóskos szolgabírált egyáltal megkeresete azíratt, hogy a monlott iskolákat az illető községi eljárárság által zárassek be, mely meghagyásának utóbbiak állítogást már eleget tettek; s így már csak Komárom szab. kir. város volna hátra, mely nem tud a törvénynek érvényt szerzeni; mert az itteni községi iskolánál a zsidó-vallásitanítás — az elző évek mintájára, most is akadályoztatni fog.“ Ugyancsak ily kategorice járt el a nyitraimegri tanfelügyelő, Libertiny Gusztáv ur is, s a drasztikus kura használt. — Nálunk Pápan az izr. orth. hitközségi iskolában még most is foly a tanítás, s tartani fog az ünnepekig. S hogy ez így van, azt első sorban magunknak a tanítóknak tudhatjuk be, második sorban azonban és különösen azon körülmények, hogy a törvényre hivatozó tanító csak ott léphet fel bátran s jövőjének veszélyeztetése nélkül, a hol őt érelyes, részrehajlatlan hivatalos közeg oltalmába veszi. S mivel az ilyen közegeknek széles e hazában még nagyon is hiányában vagyunk, azért a törvényt is csak az respektálja, a ki akarja; azért a zsidó tanító még most is, emancipáció és a népoket. törvény megalkotása után 12 ével az, a mi annak előtte volt: eseléd, rabzsolga, „ein nothwendiges Uebel.“ — Gott besser!*

Káplány Géza erszébetrói kir. törv. bíró számos barátja süjtetésére költeményeiből egy kötetre valót „Tövises és Vadvirágok“ cím alatt sajtó alá rendezte. A megválogatott darabokból álló kötet tartalmazni fog egy nagyobb költői elbeszélést, dalokat, szatírákat és egyéb műfajokat. Megjelentési határidő 1880. október 28. Előfizetési ár 1 ft. mely szeptember 1-ig Erszébetrórsra (Erdély) küldendő. Gyűjtőknek 10 előfizető után egy tiszteletpénz jár. — Előfizetéseket a „Magyar Vidék“ szerkesztősége is elfogad. — Káplány G. ur muszájából nem nyilatkozhatunk, mert nem ismerjük, mutatványul azonban lapunk mai számának tárczája hoz egy költeményt.

Kutyahistória. A több rendbeli, kutyák által okozott szerencsétlenség után a peceér bejárja Pápa utcázt s öszszelgódassa azokat a szerencsétlen ebeket, melyek keze ügyébe esnek. Ezt pedig igen különös eljárásnak tartjuk. Mindenke előtt konstatáljuk, hogy a házi, vadász stb. kutya házi állatok, s mint ilyenek ennek vagy annak az embernek a tulajdonát képezik. Már most hol van a tulajdonjog e házi állatokra nézve biztosítva, ha történetesen kapunk előtt ülő ebemet a peceér elfoghatja! A do-

log rendje az volna, hogy — mint más városokban is szokás — a rendezőség dobszó utján tudatná a közönséggel, hogy mindazon kutyák, melyek nyulaközv és szájkosár nélkül az utcán találatni fognak, gazdájának tekintetvén, a peceér által el fognak pusztítottak. Ezáltal a gazdáknak alkalom adatnék, hogy kutyáikat a peceér előtt biztosítsatják. Avagy a kutyaadót s banjuk, — csak megterhéljük minden — a maga rendje szerint. B-t.

Az éhező hőbortos doktor, Tanner, kihunza ugyan a 40 napot, de köszönet aligha lesz ted nézve az efféje dologban, mert valószínű, hogy gyomra elregettette teendőjét. Először is tejet és görög diányt evett, de hogy a befoakotot nagyon fogja megemészteni, az már az ő gondja. — A párisi „Lancette“ szerint valár már 56 napig is éhezett, tehát Dr. Tanner éhezése korántsem volt non plus ultra, bár mi annak 40-ik részéből sem kérünk!

Morvaországban és Sziléziában se érzik magukat az emberek valami felségesen. Ott most a há szegedini áradások vannak, de sőt még rosszabbak a szegedini, mert a már csak betakarítás és eladásra váró gabonát tönkre teszi, vagy elviszi. — A politikuskok közel háborúról beszélnek, mi lesz belőlünk ily év, ily termés, elemi csapások után?

Egy részvéves tanonc f. hó 6. déltán a major utcán lakó költőgyártónál gazdája részére pállott fent kender kőcöz vásárolván, avval hazá felé ballongt. A Hirsch-féle fakereskedés deszkakerítéssel megállapodott, és daczára 13. évi életkorának szívt és gyufát vett elő, — melyet tán a kender kőcöz árából megkatarított krajczárokon volt és rágyújtott; hanem borzasztó ijedelme, a szivar még nem is füstölt, mikor már a kőcöz szikrárt fogott és lobogott; zavarában nem tudott magán másképp segíteni — mert a láng kezeit süjtögette, — az őg kőcöz a deszka kerítés tövébe lenyomta és há lahall, hol végre sikerült neki eloltoni. A kerítés megporkoldott, szerencse, hogy még nem gyuladt, mert ott azután lett volna tűz olyan, a milyen 1863 óta Pápan nem volt. A megégett kőcözrel a fia lazaérkezvén, mestere a mint rá pillantott, sejtette, hogy mi történt, azonnal intézkedett is, hogy ez esemény a gyermek emlékeiből egyhamar el ne repüljön.

Időjárásunk ezaliden ósziés. Nap mind a nap hideg szel, eső s mi ezzel járn szokott. Ki vagyunk forgatva a világrendből. Augusztus hava esőre s hűvösségre oktoberrel vetekedik, mi azt engedni követelne, hogy oktoberben deczerben időjárásunk lesz. És deczerben? Szibéria tél. Bárha rosszul jövedelmünk! A cimegék már javában cimegöznek a várkertben, ez pedig korai ószt s telet jelent. Nem a legjobban leszünk.

Gyujtogatással fenyegetőzött levelet kapott gr. Batthyány Lajosné Kovacsiban. A level Páparól eredt s ugyanazon gazkezek vonásival azonos levelet kapott Bernüller ur is, hogy a grófné javadalmában esendő kár megtérítésére eleve gondoskodjék egy kis öszzegekeről. A derék madár nevét sujjnala aláírni, különben tervét aligha fogja sikerrel keresztülni.

Közgazdaság.

Az „Azienda Assicuratrice.“ Triestben e hó 4-én tartotta közgyűlést, mely elhatározta a részvinitőkének 30 millió frankra (12 millió arany forint) fölemelését 40% befizetéssel, továbbá az ujoman kibocsátandó részvények átvetelő végett egy különféle pénzesoporttal köttöt előzetes szerződés végleges keresztül vitelére egy teljhatalommal ellátott bizottságot kildött ki, melynek tagjai; Brandeis Jakab, Gosshle Emil és Sienkiewicz Dénes. A napirenden levő többi tárgyak szabályszerű elintézés után dr. Raieich ur igazgatóvá, s a 40 évi szolgálat után visszalépő Wortmann György ur helyébe az „Azienda vezérirtikárává Sienkiewicz Dénes ur választott meg.

Szerkesztői levelezés.

A. N. J. Ez aztán valami. Közönség. A hosszalék elabaratotot elfogor olvasni, akkor azután nyilatkozom. De hiszen, hogy beválik. Hát hol is van az a 12 fészker? Én elő bővebb tudósítást. Aug. 15 — 20 között a Balaton vidékén járok. Leveletben talán többit.

Cz. V. Bpst. Szomorú kötelezőségünk tartott! **B. V. Bpst.** Elovassuk, azután majd nyilatkozunk.

K. M. Lncz. Mai számunkban. A többire nézve nagyon sajnáljuk, hogy semmit sem leldethetünk ügyén.

M. S. Bpst. Ön jól tudja, hogy a mi kedden d. u. jón az nem lehet esztogypárlat. Tehát? Éldög semmit se kapunk.

Dr. L. J. Gyrt. Szíves választ kérek! **S. L. Csig.** A mizsa, hogy szolgát? Level a kollé időben menni fog.

Z. Gy. és P. K. Egy kis változtatás szükséges lesz. Levelet. **Sp. A.** Nem elég időköt, de szövegére hozatali időszerű levél, jóformán sorra kerül.

M. A. Vágh. Jón. Csak: Macte!

Feloldó szerkesztő: Bánfi János.

NYILTÉR.

Megvételre kerestetik egy gerlepar kalitkával együtt, továbbá egy papirkosár. Hol? Erre nézve a kiadóhivatalt (Nobel Armin könyv- és papirkereskedése) ad bővebb tudósítást.